

Sygn. akt III AUa 2434/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewa Piotrowska (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Maria Małek - Bujak
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. L. (S. L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej S. L.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 24 września 2012 r. sygn. akt XI U 2092/12

oddala apelację.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 2434/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 września 2012 roku Sąd Okręgowy - Sąd Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach - oddalił odwołanie S. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 29 czerwca 2012 roku

i zobowiązał S. L. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od

1 maja 2012 roku do 31 maja 2012 roku w łącznej kwocie 2.773,82 zł z tytułu emerytury przysługującej zmarłemu w dniu 18 kwietnia 2012 roku L. L..

Sąd I instancji ustalił, że zmarły w dniu 18 kwietnia 2012 roku L. L. (mąż S. L.) był uprawniony do emerytury, której termin płatności ustalono na 5 dzień każdego miesiąca, odwołująca się i jej mąż posiadali w (...) Bank (...) S.A. wspólny rachunek bankowy; świadczenie dla L. L. za maj 2012 roku w wysokości

2.773,82 zł wpłynęło na wspólny rachunek w dniu 2 maja 2012 roku. Skarżąca wniosła

o wypłatę zasiłku pogrzebowego złożyła w organie rentowym w dniu 24 kwietnia 2012 roku wraz z odpisem skróconym aktu zgonu męża.

W toku postępowania S. L. stwierdziła, że nie pobrała świadczenia zmarłego ze wspólnego konta, a pieniądze mogła wypłacić z rachunku bankowego jej córka lub wnuk, którym dała kartę do konta i którzy często z niej korzystali.

Sąd I instancji wskazał również, że przed nabyciem prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu odwołująca się miała przyznane prawo do emerytury, a na odwołaniu decyzji wydawanych przez ZUS znajduje się pouczenie, iż prawo do świadczenia ustaje w razie śmierci osoby uprawnionej.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd Okręgowy, powołując się na z art. 101 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, art. 20 ust. 1 ustawy

z dnia 12 września 2002 roku o elektronicznych instrumentach płatniczych i art. 42 ust. 1 oraz 46 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 roku o usługach płatniczych wskazał, że prawo do świadczeń ustaje ze śmiercią osoby uprawnionej, skarżąca jako emerytka wiedziała o tym

z pouczeń zawartych na decyzjach wydawanych przez organ rentowy, zaś karta płatnicza może być używana wyłącznie przez osobę, której dane identyfikacyjne zostały umieszczone na tej karcie, osoba ta jest zobowiązana do nieudostępniania karty osobom nieuprawnionym

i jako płatnik odpowiada za nieautoryzowane transakcje płatnicze w pełnej wysokości, jeżeli doprowadziła do nich umyślnie albo w wyniku umyślnego lub będącego skutkiem rażącego niedbalstwa naruszenia co najmniej jednego z obowiązków, o których mowa w art. 42.

Z kolei z art. 138 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku wynika, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, a za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone

z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Skoro odwołująca udostępniła kartę do rachunku bankowego swojej córce i wnukowi, zatem osobom nieuprawnionym do korzystania z niej, przy pełnej świadomości,

że świadczenie zmarłego małżonka wypłacane na dotychczasowy wspólny rachunek jest jej nienależne, to ponosi ona odpowiedzialność za zwrot tego świadczenia organowi.

Apelację od wyroku wniósł pełnomocnik ubezpieczonej.

Zaskarżając wyrok Sądu I instancji zarzucił mu naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wskutek ustalenia, iż odwołująca wiedziała o obowiązkach wynikających z innej decyzji jej doręczonej, a nie związanej ze sprawą,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i dokonanie jej w sposób dowolny w zakresie oceny ustalenia, że odwołująca jest osobą odpowiedzialną za pobranie świadczenia,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów

i dokonanie jej w sposób dowolny w zakresie przyjęcia, że wypłacenie świadczenia nie nastąpiło z winy ZUS, który nie podjął w okresie od jego powiadomienia żadnych czynności zmierzających do wstrzymania dokonania przelewu,

- art. 321 § 1 k.p.c., przez wyjście ponad faktyczną podstawę decyzji poprzez przyjęcie że podstawą jej wydania był przepis art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku w sytuacji, gdy podstawą wydania decyzji jak też stanowiska organu odwoławczego był art. 138a wskazanej ustawy,

- art. 322 k.p.c., przez nieuzasadnione jego zastosowanie, a także przez niedokonanie oceny wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności w zakresie uznania, że ZUS udowodnił fakt pobrania świadczenia przez odwołującą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu jako oczywiście bezzasadna.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia oraz stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a to wobec trafności ustaleń oraz oceny dokonanych przez Sąd I instancji, zawartych w zacytowanym pisemnym uzasadnieniu.

Przedstawione przez pełnomocnika apelującej argumenty nie wnoszą do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych ani prawnych, mogących stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia, a stanowią jedynie polemikę z dokonaną przez Sąd I instancji w ramach swobodnej oceny dowodów interpretację przepisów ustawy, wspartą stabilnym orzecznictwem Sądu Najwyższego.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik skarżącej przedstawił szereg wywodów o charakterze polemicznym, nie znajdującym oparcia ani w przepisach, ani w doktrynie i wyrywkowo przedstawionym przez pełnomocnika orzecznictwie, a które z tych przyczyn nie zasługują na aprobatę Sądu Apelacyjnego.

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika kwestia zwrotu nienależnie pobranego świadczenia nie jest kwestią problematyczną, w szczególności na ustalonych i niekwestionowanych okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych wskazać należy, że bez znaczenia jest, że odwołująca wiedziała o obowiązkach wynikających z innej decyzji jej doręczonej, a nie związanej ze sprawą, skoro była ona adresatem tej decyzji i winna była zastosować się do pouczenia. Niezależnie jednak od tego powszechna jest wiedza, że świadczenie emerytalne przysługuje do śmierci osoby pobierającej to świadczenie, zatem skarżąca, nawet w razie wątpliwości, przy okazji załatwiania spraw związanych z zasiłkiem pogrzebowym winna była dochować minimalnej staranności celem uzyskania od ZUS stosownej informacji w przedmiocie świadczenia emerytalnego małżonka i to ubezpieczona zobowiązana była do zawiadomienia organu rentowego o zgonie małżonka.

Ponadto sąd ubezpieczeń społecznych jest związany jedynie zakresem decyzji, a nie jego podstawą prawną czy faktyczną, bowiem jest nie tylko sądem kontrolnym ale i sądem merytorycznym, przed którym toczy się na ogólnych zasadach postępowanie dowodowe. Sąd ten, wydając wyrok bierze pod uwagę stan sprawy z chwili orzekania, stąd też uwzględnienie przez Sąd I instancji innych przepisów niż wskazane w decyzji ZUS nie stanowi wyjścia poza zakres decyzji.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że Sąd I instancji wbrew zarzutom pełnomocnika ubezpieczonej nie udowodnił, że to ubezpieczona pobrała świadczenie, a jedynie, że jest zobowiązana do jego zwrotu z tego tytułu, że świadczenie wpłynęło na wspólny rachunek (co jest równoznaczne z otrzymaniem przez nią świadczenia), a z którego to rachunku świadczenie zostało pobrane z naruszeniem przepisów powołanych przez Sąd I instancji.

W konsekwencji prawidłowo Sąd I instancji potraktował, że apelująca swoim działaniem niezgodnym z prawem doprowadziła do pobrania nienależnego jej świadczenia udostępniając kartę płatniczą osobom nieuprawnionym, i dlatego jest ona zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JM